

Beantwoording technische vragen fractie VVD

Agendapunt 5.1 Zienswijze op beleidsplan WerkSaam 2022-2025

Algemene raadscommissie 5 oktober 2021

Beste raadsleden,

De heer R. Droste van fractie VVD heeft op 30 september technische vragen gesteld over de Zienswijze op beleidsplan WerkSaam 2022-2025. Onderstaand treft u de vragen met bijbehorende antwoorden aan. Deze zijn gepubliceerd in Ibabs.

Vragen

1. Wat is de huidige procedure als het gaat om kwijtscheldingen van fraudevorderingen? In welke mate gaat dat concreet veranderen?

Antwoord: Het huidige beleid waar het gaat om het kwijtschelden van fraudevordering leest u hieronder. Hier verandert in het nieuwe beleid niets in. Het gaat daar alleen om niet- fraudevorderingen.

Passage uit Beleidsregel verhaal-, terug- en invordering en kwijtschelding WerkSaam Westfriesland:

Besloten kan worden van terugvordering of van verdere terugvordering af te zien, indien het een fraudevordering betreft en de belanghebbende:

- a. gedurende 10 jaar volledig aan zijn betalingsverplichtingen heeft voldaan en een bedrag, overeenkomend met tenminste 10% van de restsom in één keer aflost;
- b. gedurende 10 jaar niet volledig aan zijn betalingsverplichtingen heeft voldaan, maar het achterstallige bedrag over die periode, vermeerderd met de verschuldigde invorderingskosten en de kosten van betekening en de gerechtelijke tenuitvoerlegging alsnog heeft betaald en een bedrag, overeenkomend met tenminste 10% van de restsom in één keer aflost;
- c. gedurende 10 jaar geen betalingen heeft verricht en niet aannemelijk is dat hij deze op enig moment zal gaan verrichten; of
- d. een bedrag overeenkomend met ten minste 50% van de restsom in één keer aflost en de verwachting bestaat dat afkoop van de schuld meer oplevert dan voortzetting van de lopende incassoprocedure.

WerkSaam kijkt wel naar kwijtschelding bij schuldenregelingen. Onder het huidige beleid werkt WerkSaam nooit mee aan een schuldenregeling als het om fraudevorderingen gaat. De Participatiewet geeft die ruimte niet. Toch ziet WerkSaam in de praktijk dat de rechter steeds vaker bepaalt dat wel moet worden meegewerkt. De huidige werkwijze zorgt er voor dat procedures onnodig lang duren terwijl WerkSaam de uitkomst op voorhand vaak al kan inschatten. Zeker als

WerkSaam de enige schuldeiser is die een schuldenregeling in de weg staat. WerkSaam kijkt naar mogelijkheden om dit anders te kunnen oplossen.

2. WerkSaam geeft aan volgens de principes van "Work First" te gaan werken. Wat is daaraan anders dan het huidige beleid?

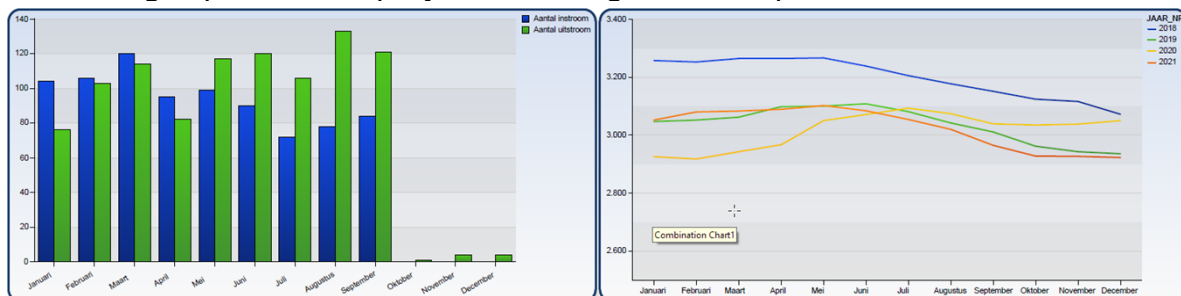
Antwoord: Work First is voor WerkSaam een nieuw instrument dat na de besluitvorming over het Beleidsplan verder wordt uitgewerkt. WerkSaam wil dat het re-integratietraject zo vroeg mogelijk na aanvraag uitkering start, dat het traject aansluit bij methodisch re-integreren en dat duurzame uitstroom (> 6 maanden) het hoogste doel is. Hoe langer iemand in de bijstand zit, hoe moeilijker het is om weer aan het werk te komen. Dit effect treedt al op na drie maanden bijstand. De verandering ten opzichte van wat WerkSaam nu doet is dat eerder wordt ingezet op werk. Hiermee voorkomt WerkSaam dat de afstand tot de arbeidsmarkt groter wordt.

3. Waarom wordt de grens van duurzame uitstroom op 6 maanden gelegd? Zijn daar kaders voor vanuit het ministerie van SZW? En hoe veel binnen 5 jaar?

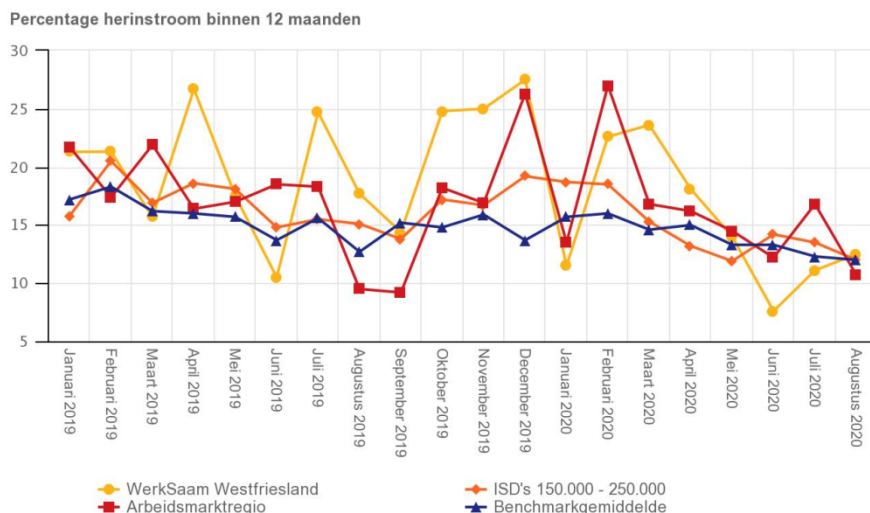
Antwoord: In de branche van uitvoerders van de Participatiewet is de definitie van duurzame uitstroom vastgesteld op zes maanden. Ook organisaties als Divosa of CBS hanteren deze termijn.

4. Hoe zien de meest actuele cijfers van onder andere, instroom/uitstroom en herinstroom eruit?

Antwoord: In onderstaand overzicht ziet u de recente in- en uitstroomcijfers. We hebben afgelopen week, op vijftien uitkeringen na, het punt van voor Corona bereikt.

Herinstroom: De afgelopen twaalf maanden zijn ongeveer 325 mensen opnieuw ingestroomd. In de grafiek hieronder ziet u het percentage van de herinstroom. In het afgelopen jaar zijn ongeveer 42% van de herinstroom mensen die stoppen met werken of na afloop van hun WW-periode. In het overzicht hieronder zijn ook andere redenen meegenomen, zoals beëindiging relatie, beëindiging alimentatie etc. Een deel van de herinstromers is inmiddels ook alweer uitgestroomd.

5. Hoe veel procent van de cliënten stroomt binnen 1 jaar na aanmelden uit?

Antwoord: In 2019 en 2021 (eerste zes maanden) had 52% van alle cliënten die uitstroomden uit de uitkering minder dan een jaar een uitkering. In Coronajaar 2020 lag dit cijfer in absolute aantallen lager (ongeveer de helft), maar procentueel hoger, op 61%.

6. Hoelang duurt een re-integratietraject gemiddeld? Kan hier een streeftermijn aan gesteld worden per doelgroep? Dit om te voorkomen dat mensen in een 'gat' vallen en na lange tijd moeten wennen aan het werkproces.

Antwoord: De lengte van een re-integratietraject hangt af van de persoonlijke situatie van een client. Hoe groter de afstand tot de arbeidsmarkt, hoe langer het traject duurt. De maximale lengte van een leer-werkstage is gesteld op zes maanden. Als voldoende onderbouwd kan worden dat de client dan nog niet voldoende ontwikkeling heeft doorgemaakt om een betaalde baan te zoeken, dan kan dit verlengd worden met nog eens zes maanden.

Enkele voorbeelden: Cliënten die direct aan het werk kunnen, krijgen op basis van methodisch re-integreren drie maanden de tijd om te zoeken naar een baan naar keuze. Daarna is, zoals de Participatiewet omschrijft, al het werk passend. Cliënten met een Beschut Werk-indicatie krijgen van WerkSaam, na de indicatie binnen twaalf weken een beschutte werkplek aangeboden. Dit volgt op een korte stageperiode, die na twee maanden geëvalueerd wordt.

Cliënten met een grotere afstand helpt WerkSaam door eerst andere hulp in gang te zetten. Na drie a vier maanden, als de andere hulp loopt, start WerkSaam met 'activeren'. Statushouders: De wens is om na maximaal zes maanden na start van inburgering te starten met re-integratie (om ze niet te lang 'thuis' te houden), maar de meeste cliënten spreken de taal dan nog niet voldoende voor een werkstage of vrijwilligerswerk.

7. Hoe gaat WerkSaam om met mensen die niet in staat zijn om zelf een uitkering aan te vragen en allerlei stukken aan te leveren en buiten de voorliggende voorzieningen van het UWV vallen?

Antwoord: Het aanvraagproces voor een uitkering is in de basis een digitaal proces. Als dit mensen niet lukt, dan nodigt WerkSaam ze uit om naar het WerkSaam Café te komen. De coaches helpen dan bij de aanvraag.

8. Wat wordt er verstaan onder een snellere doorlooptijd en hoe gaat Werksaam dit waarborgen? (paragraaf 2.1.2)

Antwoord: Cliënten die een uitkering aanvragen moeten wettelijk gezien binnen acht weken een besluit op hun aanvraag krijgen. WerkSaam vond dit altijd al een te lange periode en hanteerde een streeftermijn van vier weken. Door met verschillende profielen te werken, kan een deel van de aanvragen nog sneller worden afgehandeld. Bepaalde checks blijven voor elk profiel gelden, zoals de controle op bankafschriften. Sinds de invoering van deze werkwijze is het klanttevredenheidspercentage op dit onderdeel gestegen van 7,1 naar 7,7.

9. Per cliënt wil Werksaam het aantal sollicitaties bepalen, waarom wordt daar niet één lijn in getrokken? (paragraaf 2.3)

Antwoord: Een tijd lang heeft WerkSaam als uitgangspunt gehad dat cliënten die kunnen werken vijf sollicitaties per week moesten doen. Dit werd door veel cliënten als niet doeltreffend ervaren. Een individuele aanpak werkt beter. Dit is onder meer wat WerkSaam bedoelt met maatwerk. Als één sollicitatie de kans op werk vergroot, dan zet WerkSaam daar op in. Als iemand gebaat is bij meerdere sollicitaties, wordt daar op ingezet.

10. Werksaam wil een uniforme behandeling van cliënten. In dezelfde zin staat ook dat Werksaam voor meer maatwerk gaat, volgens mij staat dit haaks op elkaar. Hoe ziet Werksaam dit voor zich? (paragraaf 3.1)

Antwoord: WerkSaam kiest er met Methodisch re-integreren voor om een uniforme werkwijze toe te passen. Intern wordt bijvoorbeeld afgesproken hoeveel contactmomenten er met cliënten zijn. En hoe dat wordt geregistreerd. Binnen deze vastomlijnde afspraken is er veel ruimte voor maatwerk. Zo krijgen cliënten nog meer de hulp die ze nodig hebben.

11. Werksaam wil de banden met de GGZ intensiveren om meer begrip te krijgen over de psychiatrische aandoeningen. Hoe ziet WerkSaam dit voor zich met de huidige capaciteitsproblemen van de GGZ en wordt hierin niet de doelgroep van de licht verstandelijk beperkten dan niet vergeten? (paragraaf 3.2.4) Hoe gaat WerkSaam om met licht verstandelijk gehandicapten?

Antwoord: WerkSaam werkt al samen met de GGZ in het kader van IPS-trajecten. IPS staat voor Individuele plaatsing en steun en is een methode om mensen met ernstige psychische klachten richting werk te begeleiden. Samen met GGZ en andere partijen binnen de Arbeidsmarktregio neemt WerkSaam deel aan het project Hoofdzaak Werk. Het Ministerie van SZW stelt hier extra geld voor beschikbaar. Dit is een opschalingsproject dat ten doel heeft om meer mensen met psychische kwetsbaarheid naar werk te helpen. Licht verstandelijk beperkten komen vinden veelal hun weg naar WerkSaam via de school waar zij op zitten. WerkSaam heeft

intensief contact met de praktijk- en speciaal onderwijsscholen in de regio. Deze doelgroep wordt zeker niet vergeten.

12. Bij dak- en thuislozen wordt aangegeven dat wanneer Werksaam de indruk krijgt dat ze binnen 5 jaar geen werk kunnen vinden er contact gezocht gaat worden met het zorgteam van de gemeente. Waarom wordt dit niet meteen gedaan op het moment dat Werksaam verneemt dat iemand dak- of thuisloos is (paragraaf 3.2.8)

Antwoord: Als er bij een Dak- en Thuisloze wordt vastgesteld dat die persoon niet binnen vijf jaar te re-integreren is naar werk, dan wacht WerkSaam niet vijf jaar met diegene overdragen aan het zorgteam van de gemeente. Dat gebeurt dan meteen. Als een dak- en thuisloze wel binnen vijf jaar kan re-integreren naar werk, blijft de client bij WerkSaam. WerkSaam kijkt dan welke hulpverlening in combinatie met re-integratieactiviteiten kan worden ingezet.

13. Paragraaf 4.6.1. stelt dat mensen die in staat zijn om te werken geen tegenprestatie kunnen leveren, omdat ze beschikbaar moeten zijn voor een traject. Waar is dit op gebaseerd?

Antwoord: In het beleidsplan staat het niet helemaal goed geformuleerd. Deelnemers aan een traject kunnen wel een tegenprestatie leveren, maar dat is niet de afspraak die we met de Westfriese gemeenteraden hebben gemaakt. Werk, re-integratieactiviteiten, vrijwilligerswerk en mantelzorg zijn voorliggend aan de tegenprestatie. WerkSaam verplicht cliënten om actief te zijn op basis van de arbeids- en re-integratieverplichtingen in de wet en niet op basis van de tegenprestatie.

14. In paragraaf 4.6 wordt aangegeven dat cliënten zich kunnen melden voor vrijwilligerswerk. Waarom is dit niet een verplichting? Als mensen in staat zijn tot werk, dan kunnen mensen toch ook parttime vrijwilligerswerk doen?

Antwoord: Voor WerkSaam is vrijwilligerswerk geen doel op zich. Voor cliënten die kunnen werken (op termijn) kan vrijwilligerswerk onderdeel zijn van een re-integratietraject. Dan is het ook een verplichting. Als een client (tijdelijk) niet kan of nog niet kan werken, dan is deelname aan vrijwilligerswerk een keuze.

15. In het licht van het hoofdstuk over uitstroom (5). Wij vernemen uit het veld dat de BBZ vaak terugbetaald moet worden, het is een renteloze lening die soms kan worden kwijtgescholden. Daarnaast worden de inkomsten op de bankrekening gekort op de uitkering, wordt hierbij rekening gehouden met de belastingen die er nog moeten worden afgedragen? Denk aan BTW, maar ook premie zvw, etc dat pas bij de aangifte van de zelfstandige wordt berekend. Vergeet ook niet de bankkosten van een zakelijke rekening, de verplichte arbeidsongeschiktheidsverzekering. Hoe wordt er rekening gehouden met deze posten?

Antwoord: De beoordeling van het recht op BBz wordt gedaan op basis van de jaarrekening van een ondernemer. Hierin zijn alle bedrijfslasten meegenomen. Dan resteert er een netto bedrijfsresultaat. Daar gaat een forfaitair percentage voor te

betalen inkomstenbelasting vanaf. Op dit moment is dat 20%. Dat percentage wordt jaarlijks door de overheid bepaald.

16. Van te voren is niet te voorspellen in wat voor een belastingschaal iemand qua inkomsten gaat vallen in de BBZ. Hoe wordt hier ook rekening mee gehouden voordat de inkomsten worden verrekend met de BBZ?

Antwoord: Om recht op aanvullende Bbz uitkering te hebben, kan het inkomen niet boven de bijstandsgrens uitkomen. Dat betekent dat ondernemers die gebruik maken van een Bbz-uitkering altijd in de laagste belastingschaal vallen.

17. Wij vernemen uit het veld dat het regelmatig mis gaat met het terugbetalen van de BBZ. Daardoor kan schuldhulpverlening nodig zijn. Mensen dienen heel goed voorgelicht te worden om ervoor te zorgen dat ze niet voor financiële verrassingen komen te staan. Hoe gaat Werkzaam hier mee om?

Antwoord: Als een ondernemer door het terugbetalen van Bbz in de problemen komt, dan verwijst WerkSaam door naar de gemeente voor eventuele schuldhulpverlening. Ook kan WerkSaam bij de verrekening van het Bedrijfskapitaal rentereductie of uitstel terugbetaling met de ondernemer afspreken.

18. Zijn er cijfers over het aantal zelfstandigen die succesvol uitstromen en niet meer zijn ingestroomd?

Antwoord: Hieronder ziet u een overzicht van het aantal Bbz-klanten die dit jaar zijn in- en uitgestroomd.

	Januari				Februari				Maart				April				Mei				Juni				Juli				Augustus			
	Stand begin maand	Aantal instroom	Aantal uitstroom	Stand einde maand	Stand begin maand	Aantal instroom	Aantal uitstroom	Stand einde maand	Stand begin maand	Aantal instroom	Aantal uitstroom	Stand einde maand	Stand begin maand	Aantal instroom	Aantal uitstroom	Stand einde maand	Stand begin maand	Aantal instroom	Aantal uitstroom	Stand einde maand	Stand begin maand	Aantal instroom	Aantal uitstroom	Stand einde maand	Stand begin maand	Aantal instroom	Aantal uitstroom	Stand einde maand	Stand begin maand	Aantal instroom	Aantal uitstroom	
BBZ	28	1	2	27	27	0	0	27	27	1	2	26	26	3	4	25	25	1	10	16	16	1	1	16	16	3	2	17	17	0	3	

	September				Oktober				November				December							
	Stand begin maand	Aantal instroom	Aantal uitstroom	Stand einde maand	Stand begin maand	Aantal instroom	Aantal uitstroom	Stand einde maand	Stand begin maand	Aantal instroom	Aantal uitstroom	Stand einde maand	Stand begin maand	Aantal instroom	Aantal uitstroom	Stand einde maand	Stand begin maand	Aantal instroom	Aantal uitstroom	Stand einde maand
BBZ	14			14	13	0	1	12	12	0	4	8	8	0	4	4				

2020 en 2021 geven niet een goed beeld, vanwege Corona en het feit dat ondernemers een beroep konden doen op de Tozo. Daarom hebben wij gekeken naar 2019. In dat jaar zijn er vier zelfstandig ondernemers uitgestroomd en weer opnieuw ingestroomd.

Met vriendelijke groet,

Kholoud al Mobayed